

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО
Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної

роботи **Н. В. Михальченко**

30 серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В
ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

2023–2024 навчальний рік

Розробник: Білявська Тетяна Миколаївна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат філологічних наук.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри _____ С. І. Якименко

29 серпня 2023 року

Анотація

Програму вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методика навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі» складено відповідно до освітньо-професійної програми спеціальності 013 Початкова освіта. У програмі висвітлено обсяг навчального матеріалу із зазначеної дисципліни, необхідне навчально-методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Ключові слова: учитель початкової школи, технологічна освітня галузь, сучасні педагогічні технології, нова українська школа.

Summary

The program of study of the normative educational discipline «Method of teaching the technological field of education in primary school» is made in accordance with the educational and professional program of the specialty 013 Primary education. The program covers the amount of educational material in this discipline, the necessary educational and methodological support, components and technology for assessing student achievement.

Key words: primary school teacher, technological education industry, modern pedagogical technologies, new Ukrainian school.

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 013 Початкова освіта	Семестр	
		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,2 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь: бакалавр	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		28 год.	
		Самостійна робота	
		44 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 46 год. – аудиторні заняття, 44 год. – самостійна робота (51% / 49%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>заочна форма навчання</i>	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Нормативна	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 013 Початкова освіта	Семестр	
		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2,2 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Ступінь: бакалавр	Лекції	
		6 год.	
		Практичні, семінарські	
		6 год.	
		Самостійна робота	
		78 год.	
		Вид контролю: екзамен	

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 12 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота (13% / 87%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета: розкрити сутність процесу навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі відповідно до державних стандартів; висвітлити сучасні наукові концепції, поняття, технології та методи навчання трудового навчання та ОТМ в початковій школі.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- забезпечити засвоєння теоретичних основ методики трудового навчання та ОТМ в початковій школі;
- надати ґрунтовні знання щодо вимог шкільної програми, структури підручників;
- навчити визначати конкретні методи, прийоми та засоби навчання відповідно до навчального матеріалу.

Програмні результати навчання:

- ПРН 1. Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом.
- ПРН 5. Знати суть методичних систем навчання учнів початкової школи освітніх галузей/змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.
- ПРН 7. Застосовувати знання, уміння й навички, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти, під час розв'язування навчально-пізнавальних і професійно-зорієнтованих задач.
- ПРН 10. Моделювати процес навчання учнів початкової школи певного предмету: розробляти проекти уроків та їхні фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань, створювати методику підготовчої роботи, ознайомлення та формування уявлень і понять, вмінь та навичок з метою опанування учнями певних елементів змісту програми.
- ПРН 12. Проводити уроки в початковій школі, аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами.

II. Фахові:

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі

Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі

Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі

Кредит II. Специфіка методів трудового навчання

Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання

Тема 4. Практичні методи

Кредит III. Методика трудового навчання

Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому

Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі

Тема 7. Конструювання виробів у техніці квілінг

Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами

Програма навчальної дисципліни

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі

Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі. Зміст трудового навчання в початкових класах відповідно до Державного стандарту загальної початкової освіти, освітньої галузі «Технологія». Сучасні концепції трудового навчання молодших школярів. Порівняльний аналіз типових освітніх програм з трудового навчання (1-4 класи).

Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі. Типи уроків. Структура уроків. Планування занять. Форми організації праці учнів на уроках трудового навчання (фронтальна, ланкова, індивідуальна, з розподілом праці, поточна). Підбір виробів для виготовлення. Підготовка та проведення занять з трудового навчання. Проведення уроків (тема, мета уроку, організація роботи учнів, розвиток їх самостійності тощо).

Кредит II. Специфіка методів трудового навчання

Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання. (з врахуванням розвитку самостійності та творчої активності учнів). Методи словесного повідомлення та закріплення технічних відомостей (пояснення, розповідь, бесіда). Методи активізації пізнавальної діяльності учнів. Методи демонстрації, класифікація та характеристика. Демонстрація предметів, що вивчаються. Демонстрація натуральних та умовних зображень (плакатів, рисунків на дошці, креслень, технічних карт тощо.) Демонстрація прийомів роботи та вимоги до неї.

Тема 4. Практичні методи. Дидактичні основи формування трудових вмінь та навичок. Вступний інструктаж, його види, методи проведення. Навчання учнів плануванню праці та здійсненню самоконтролю. Поточний інструктаж та методика його проведення. Розвиток самоконтролю учнів у процесі виконання ними роботи. Підведення підсумків роботи та заключний інструктаж. Перевірка та оцінка знань, вмінь та навичок. Вимоги до оцінки знань, вмінь та навичок. Облік знань та вмінь учнів. Самоконтроль учнів.

Кредит III. Методика трудового навчання

Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому. Поняття про Lego-конструювання. Конструювання як діяльність, що має моделюючий характер. Засоби Lego-конструктора. Оволодіння загальними способами дій у різних видах діяльності, зокрема на розвиток і вдосконалення зорово-моторної координації. Навчальні посібники «Шість цеглин», «Гра по-новому, навчання по-іншому».

Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі. Види паперу і картону їх властивості, застосування. Поняття про папір та його види. Способи обробки паперу. Економне використання матеріалу. Методи і прийоми навчання учнів початкових класів роботи з папером і картоном. Застосування шаблону, штампа, трафарету при обробці паперу і картону. Орігамі. Елементи графічної грамоти в початковій школі. Перегинання, складання паперу і картону. Згинання товстого паперу і тонкого картону під кутом з продавлюванням

ліній згину. Згинання товстого картону з надрізом по лінії згину. Особливості згинання паперу і картону при утворенні циліндричних і конічних форм.

Тема 7. Конструювання виробів у техніці квілінг. Поняття про квілінг, як особлива техніка скручування паперових смужок і формування з окремих елементів цілих картин, як плоских, так і об'ємних. Основні поняття теми: композиція, букет, абстракція, фігурка, інтер'єрні написи.

Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами. Поняття про технології роботи з тканиною і волокнистими матеріалами. Їх класифікація. Текстильні матеріали. Колекція видів тканин. Технологічні властивості різних тканин. Художнє прикрашання (оздоблення) виробів з тканини. Види оздоблення: аплікація, вишивання, мереживо. Способи закріплення деталей на основі при виконанні аплікаційних робіт. Особливості тканини в поздовжньому і поперечному напрямках. Розміщення і закріплення викрійок на тканині з урахуванням напрямку ниток. Розмічання тканини під лінійку і лекало. Розкрій тканини за викрійкою.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	Усьо- го	у тому числі		
		л	пр	ср
Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі				
Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі	14	2	2	10
Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі	16	2	2	12
Усього годин за кредит 1:	30	4	4	22
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання				
Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання	16	4	2	10
Тема 4. Практичні методи	14	2	2	10
Усього годин за кредит 2:	30	6	4	20
Кредит III. Методика трудового навчання				
Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому	8	2	4	2
Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі	8	2	6	0
Тема 7. Конструювання виробів у техніці квіллінг	6	2	4	0
Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами	8	2	6	0
Усього годин за кредит 3:	30	8	20	2
Усього годин:	90	18	28	44

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин			
	Усьо- го	у тому числі		
		л	пр	ср
Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі				
Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі	14	2		12
Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі	16		2	14
Усього годин за кредит 1:	30	2	2	26
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання				
Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання	16	2		14
Тема 4. Практичні методи	14		2	12
Усього годин за кредит 2:	30	2	2	26
Кредит III. Методика трудового навчання				
Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому	8	2		6
Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі	8		2	6
Тема 7. Конструювання виробів у техніці квіллінг	6			6
Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами	8			8
Усього годин за кредит 3:	30	2	2	26
Усього годин:	90	6	6	78

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі	
Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі	2
Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі	2
Усього годин за кредит 1:	4
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання	
Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання	4
Тема 4. Практичні методи	2
Усього годин за кредит 2:	6
Кредит III. Методика трудового навчання	
Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому	2
Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі	2
Тема 7. Конструювання виробів у техніці квіллінг	2
Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами	2
Усього годин за кредит 3:	8
Усього годин:	18

Заочна форма навчання

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі	
Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі	2
Усього годин за кредит 1:	2
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання	
Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання	2
Усього годин за кредит 2:	2
Кредит III. Методика трудового навчання	
Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому	2
Усього годин за кредит 3:	2
Усього годин:	6

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі	
Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі	2
Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі	2
Усього годин за кредит 1:	4
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання	
Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання	2
Тема 4. Практичні методи	2
Усього годин за кредит 2:	4
Кредит III. Методика трудового навчання	
Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому	4
Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі	6
Тема 7. Конструювання виробів у техніці квіллінг	4
Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами	6
Усього годин за кредит 3:	20
Усього годин:	28

Заочна форма навчання

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі	
Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі	2
Усього годин за кредит 1:	2
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання	
Тема 4. Практичні методи	2
Усього годин за кредит 2:	2
Кредит III. Методика трудового навчання	
Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі	2
Усього годин за кредит 3:	2
Усього годин:	6

6. Самостійна робота Денна форма навчання

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі	
Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі	10
Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі	12
Усього годин за кредит 1:	22
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання	
Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання	10
Тема 4. Практичні методи	10
Усього годин за кредит 2:	20
Кредит III. Методика трудового навчання	
Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому	2
Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі	0
Тема 7. Конструювання виробів у техніці квіллінг	0
Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами	0
Усього годин за кредит 3:	2
Усього годин:	44

Заочна форма навчання

Кредит I. Теоретичні основи методики трудового навчання в початковій школі	
Тема 1. Технологічна освітня галузь в сучасній початковій школі	12
Тема 2. Сучасний урок трудового навчання в початковій школі	14
Усього годин за кредит 1:	26
Кредит II. Специфіка методів трудового навчання	
Тема 3. Методи, прийоми та засоби трудового навчання	14
Тема 4. Практичні методи	12
Усього годин за кредит 2:	26
Кредит III. Методика трудового навчання	
Тема 5. Lego-конструювання. Шість цеглин. Гра по-новому, навчання по-іншому	6
Тема 6. Технологія роботи з папером і картоном. Орігамі	6
Тема 7. Конструювання виробів у техніці квіллінг	6
Тема 8. Технологія роботи з тканиною та волокнистими матеріалами	8
Усього годин за кредит 3:	26
Усього годин:	78

5. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Не передбачено.

6. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ECTS	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, іспит) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу кредиту.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Студенту отримує **відмінно:**

В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає у процесі усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно виконав усі тестові завдання.

Студенту отримує **дуже добре:**

Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.

Студенту отримує **добре:**

В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.

Студенту отримує **достатньо:**

Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

Студенту отримує **задовільно** (мінімальний рівень):

Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 300 до 600 балів (за 6 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 3 крд.

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

Поточне тестування та самостійна робота								Кр	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100	300/100
25	25	25	25	25	25	25	25		

9. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (реферати), презентації результатів досліджень, тестові завдання, контрольні роботи.

10. Методи навчання

Традиційні методи навчання (розповідь, бесіда, пояснення); проблемні методи навчання (проблемний виклад матеріалу, частково-пошуковий, дослідницький), інтерактивні методи навчання.

11. Рекомендована література

Базова

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Веремійчик, І. М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. Тернопіль: Мальва-ОСО, 2015. 276 с.
3. Коберник О.М., Сидоренко В.К. Методика трудового навчання: проектотехнологічний підхід: навч. посіб. / [за заг. ред. О.М. Коберника, В.К. Сидоренка]. Умань: СПД Жовтий, 2014. 216 с.
Типова освітня програма початкової освіти під керівництвом Р. Б. Шияна. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.
4. Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1 – 4 класи. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalnaserednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.

Додаткова

1. Вешкина О.Б. Декупаж. Креативная техника для хобби и творчества. М.: Эксмо, 2009. 64с.
2. Ебру - малювання на воді. Електронний ресурс.-Режим доступу: <http://www.mymagickey.com/index.php/ebru-malyuvannya-na-vodi>.
3. Ліщинська-Кравець Г.Л. Техніки вишивання. 2010. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://vishivanka.net.ua/article/5>.

4. Шахінка І. Розвиваємо творчі навички: техніка малювання на воді ебру. 2019. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://mini-rivne.com/malyvanna-navodi-embry/>.
5. Шість цеглинок в освітньому просторі школи. Методичний посібник/Упорядник О.Рома The LEGO Foundation, 2018. 32 с.
6. Що таке квіллінг? Ідеальна техніка для початківців. Корисні поради на кожен день. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://vidproviday.com/shho-takekvilling-idealna-texnika-dlya-rochatkivciv>.
7. Ярошевич О.В. Технологія виготовлення виробів у техніці декупаж: навчальний посібник з технології дизайну предметів інтер'єру для учнів 10-11 класів/Укл. О.В. Ярошевич. Старокостянтинів. 2013. 86 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека підручників: <http://studentam.kiev.ua/>
2. Електронні бібліотеки: <http://dir.meta.ua/ua/science-education/e-libraries/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://nbuv.gov.ua/>
4. Початкова школа. Вчитель - вчителю. Вчитель - учню. Вчитель - батькам. Поради шкільного психолога : <http://teacher.at.ua/>